

VROUW & WERKPLAATS

*26 vrouwen over hun werkplaats,
gereedschap en vakbekwaamheid*

Rechts: een echte Orla gitaar herken je aan de dubbele rode strookjes in de binding, de afwerking van de gitaarcontouren tussen het bovenblad en de zijbladen. De strookjes heten *purfling*.

ORLA STRIJKER IS GITAARBOUWER

“GITAARBOUWEN IS GROTENDEELS HANDWERK”

Orla Strijker (2000) kreeg als vijftienjarige de kans om in een grote gitaarwinkel te werken. Een paar jaar later leerde ze in Canada hoe ze een perfecte gitaar kan bouwen en begon haar eigen gitaarmerk *Orla Guitars*. “De gitaren zijn handgebouwd naar de wens van de klant”

“De werkruimte is bij mijn ouders thuis. Mijn werkplaats is 36m², er is nog een machineruimte bij van 12 m². Het is aan de ruime kant en dat is fijn. De schuur is ooit door de vorige bewoners van het huis gebouwd als atelier. Er zitten veel ramen in en hij staat op een goed punt ten opzichte van de zon. Mijn moeder had er eerder een atelier/behandelkamer in, mijn vader heeft hem als repetitieruimte voor zijn toenmalige band

gebruikt, en nu mag ik de ruimte gebruiken. Ik heb al het gereedschap dat ik nodig heb, alleen een tafelcirkelzaag ontbreekt nog. Gereedschap is heel belangrijk voor mij, zonder gereedschap kan ik natuurlijk niet bouwen. Gitaarbouwen is grotendeels handwerk, maar door machines te gebruiken, kun je processen versnellen. Al mijn geld gaat op aan gereedschap en werkkleding.

Roeping

Ik was negen jaar oud toen ik begon met gitaarspelen. Als dertienjarige zag ik een stand met zelfgebouwde gitaren. Ik wist op dat moment dat ik gitaarbouwer wilde worden. Mijn leraar aan het Vechtdal College beloofde me dat we samen een gitaar zouden bouwen als ik er na een jaar nog zo over dacht. Toen ik veertien was, begonnen we met de bouw van een *Flying V*-rockgitaar. Ik wilde toen nog graag elektrische gitaren bouwen, want je kunt veel creativiteit kwijt in de vormen en kleuren van die gitaren.

Elementen

Toen ik vijftien was, zag ik een vacature voor zaterdaghulp in de werkplaats van gitaarwinkel *The Fellowship of Acoustics*. Ik hoefde er geen seconde over na te denken, belde eigenaar Rudi Bults, vertelde hem dat ik gitaarbouwer wilde worden en dat ik graag bij hem wilde werken. Dezelfde dag mocht ik nog op sollicitatiegesprek komen. Ik heb alleen maar mijn gegevens hoeven achterlaten. Rudi dacht dat ik goed zou passen in zijn zaak. De eerste tijd mocht ik gitaren vernaren en poetsen. Later mocht ik ook meekijken met de reparateurs.

Met de Bosch bovenfrees freest Orla een *dovetail* (zwaluwstaartverbinding) in de body.

Links: Orla lijmt de *bracing* in de gitaar. De zijkant bracing is voor versteviging. De kleine kerflijntjes die in de rand te zien zijn, heten in het Engels *kerfed lining*. Ze worden in de rand van de gitaar gemaakt en geven meer oppervlakte voor het lijmen van het bovenblad en het onderblad. Het is voor de stevigheid, anders kunnen de bladen loslaten van de zijkanten.

Boven: Orla legt de hals van de gitaar op de body, de klankkast. Ze freest een zwaluwstaartverbinding, een om-en-om houtverbinding, in de hiel. De hiel is de achterkant van de hals van de gitaar. Ze kijkt of de hoek van de hals goed is en of de neck in één lijn loopt met de gitaar.

Links: de mahoniehouten hals van de gitaar maakt Orla op dikte met de bandschuurmachine van Central Machinery. De grote machine links is de lintzaag, in het midden staat de vandiktebank, rechts een cilinderschuurmachine. Alle drie machines zijn van het merk Jet.

Boven: voor de werkbank heeft Ingrid een kleine snijtafel voor het fijne snijwerk waarmee ze een zadel of reparatie van een ander leerstuk afwerkt. Ze gebruikt hiervoor een scherp mes. Door het plankje wordt het mes niet bot. Rechts: er zijn twee soorten elsen: een scherpe en een ronde. Dit is een scherpe els om gaten mee te prikken in het stevige leer waar zadels, tuigen en hoofdstellen van gemaakt zijn. Het leer is zo stevig dat je er met een naald niet door komt, dus moet je er eerst een gaatje in prikken. Dit doe je met een els. Ingrid werkt een zadel af op een plek waar ze niet met de naaimachine bij kan, dus ze naait het handmatig met twee naalden. Door met twee naalden te naaien, boots je een naaimachine na. Handmatig genaaid leer zit steviger in elkaar.

Links: Ingrid is gespecialiseerd in het maken en repareren van dameszadels. Vroeger droegen vrouwen een rok tijdens het paardrijden, waarmee ze schrijlings op het paard zaten, met hun rechterbeen over het paard geslagen. Doordat het rechter bovenbeen in een kruk steunt, valt de amazone niet van haar paard. Ingrid volgde een opleiding voor het restaureren en maken van dameszadels in Engeland.

INGRID SANDERS IS ZADEL- EN TUIGMAKER

“GOED GEREEDSCHAP MAAKT HET WERK VEEL SIMPELER”

Ingrid Sanders (1968) is zadelmaker, tuigmaker, zadelpasser en zadelreparateur. Ze repareert riemen, tuigen, halsters, hoofdstellen en zadels, en maakt ook nieuwe leren producten, zoals zadeltassen. “Het is fijn om te zien dat een paard vrijer gaat lopen nadat ik het zadel heb aangepast.”

“Mijn werkplaats is een gehuurde ruimte van 30 m² in paardensportcentrum De Zuidstroom in Vinkega. Het is een pensionstal met zeventig paarden, een mooi complex. Ruiters en amazones kunnen met hun paard naar me toe komen, dan kan ik paard, zadel en ruiter beoordelen en ter plekke in mijn werkplaats het zadel voor ze aanpassen. Zo’n hippische locatie is ook gezellig, we drinken iedere ochtend om half elf samen een bak koffie.

In de leer

Na jaren ‘in de paarden’ gewerkt te hebben, werd dat op een dag fysiek te zwaar. Ik vroeg zadelmaker Harrie van den Bosch uit Nijeholtpade of ik bij hem in de leer kon.

Rechts: naaien met een naaimachine gaat tien keer zo vlot als naaien met de hand. Dit is een Amerikaanse keernaaimachine met een vrije arm, een Cobra klasse vier. Onder: de buikriem of singel van het paard zit met gespen vast aan riemen die ‘singelstoot’ worden genoemd. Deze singelstoten gaan nog wel eens stuk; Ingrid repareert ze onder de naaimachine.

Ingrids werkplaats is 30 m². Ingrid staat voor de werkbank waar ze zaddels op repareert, ervoor zie je de snijtafel om grote lappen leer te snijden. Aan de overzijde is een werkbank voor het leerverven en voor het ijzerwerk, de gespen en de klinknagels. Daar staat ook een bankschroef.

“In een kleine werkplaats kun je net zulke mooie dingen maken als in een grote”

ANNA STRINGER IS BEELD- EN ORNAMENTSNIJDER

“IK HOOP EEN OUDE ROT IN HET VAK TE MOGEN WORDEN”

Anna Stringer (1977) heeft een fijne werkplaats aan huis, in een voormalige verfmakerij uit de negentiende eeuw. In haar atelier zie je niet alleen veel beitels, gutsen en ronde houten hamers waar je nooit mee mislaat, maar ook veel boeken over restaureren. “Om de hand van de meester te ontdekken en uit te vinden hoe iets eruit heeft gezien, moet je je inlezen in de tijd waarin een meubel is gemaakt.”

“Sinds 2001 werk ik als beeld- en ornamentsnijder, in opdracht van particulieren, kerken en musea. Ik restaureer houtsnijwerk voor meubels, spiegels of schilderijlijsten en interieurbetimmeringen. Ook maak ik nieuwe ontwerpen of toegepaste ontwerpen, zoals onderdelen van huizen. Recent maakte ik bijvoorbeeld een haardbalk met houtsnijwerk in een oude boerderij. Het idee van de eigenaar was om een voorstelling te maken zoals die oorspronkelijk op die plek zou kunnen hebben gezeten. Ik werk zo'n idee dan verder uit en leg mijn plan aan de opdrachtgever voor. Meestal wordt dat het ook. Regelmatig werk ik samen met deskundigen uit andere disciplines waarbij iemand bijvoorbeeld de restauratie doet of de vergulding, en ik de restauratie aan het houtsnijwerk op mij neem.

Allround

Mijn man is meubelmaker. In mijn atelier staan alleen kleine machines, voor de voorbereiding van grote objecten kan ik zijn werkplaats gebruiken. We hebben allebei onze eigen opdrachten, maar we doen ook werk voor elkaar en voeren samen projecten uit. Op dit moment restaureert hij een trap waarvoor ik de trapwongen maak en het draaiwerk van de trappalen ontwerp. De trappaal die hier beneden in het atelier staat, krijgt een moderne twist. De combinatie van oud en modern is mooi.

Links: Anna achter de tekentafel. Rechts aan de muur hangt het reliëf van Samson en Delilah, op de achtermuur hangen voorbeelden uit de negentiende eeuw. Op de tekentafel liggen oude architectuurboeken waaruit ze achterhaalt waar de vormen van de trappaal vandaan komen. Onder: eerst maakt Anna een schets op gewoon papier, daarna werkt ze het basement van de trappaal op kalkeerpapier (doorschijnend) verder uit. Rechts: onder begeleiding van haar leermeester maakte Anna een lijst in rococostijl. De lijst is bijna af, dankzij het krantenpapier laat de lijst makkelijk los. Het is de bedoeling dat de lijst straks helemaal gevuld wordt en glanst.

LUCY VAN OSTADE VERZORGT WORKSHOPS IN HAAR MOTORFIETSWERKPLAATS

“HET IS VEILIGER OM WAT VAN JE MOTOR AF TE WETEN”

Lucy van Ostade (1992) verzorgt workshops in het onderhoud van motorfietsen in haar garage. Het is er keurig netjes, de cursisten moeten het gereedschap immers makkelijk kunnen vinden. “Zelf je motor kunnen onderhouden is een machtig gevoel, het brengt je hobby *next level*.”

“Deze werkplaats in Schijndel heb ik sinds september 2021. Op donderdagavond gooien we de deur open voor een open garageavond. Iedereen mag langskomen voor koffie met een koekje, een biertje of om vragen te stellen. We helpen met onderdelen en we verrichten kleine reparaties. Het idee is dat mensen minder terughoudend worden met hun motor. Ze weten niet zo goed welk gereedschap of welke onderdelen ze nodig hebben en kunnen dat tijdens de open avond vragen.

Zelf ben ik opgegroeid tussen de verbrandingsmotorfanten. Had ik een vraag, dan kon ik die aan mijn vader stellen. Bij de motorzaak hebben ze niet veel tijd voor je en op internet vind je niet altijd de

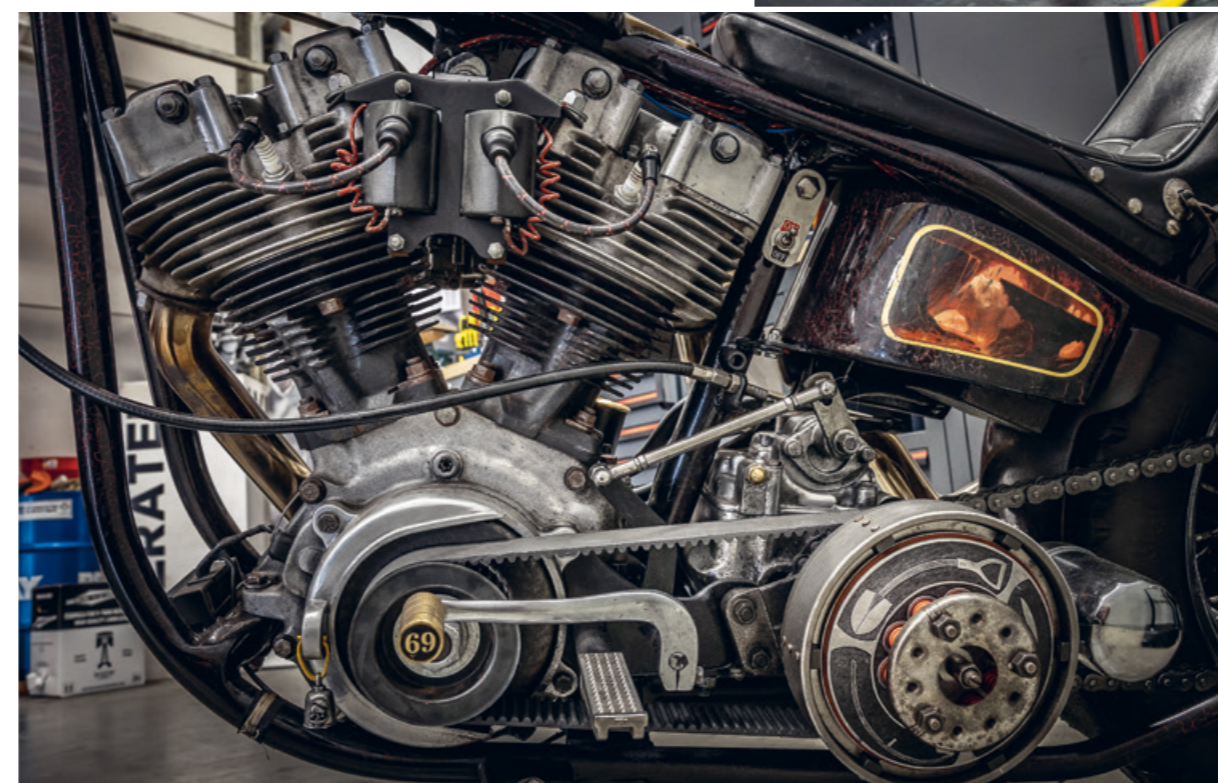
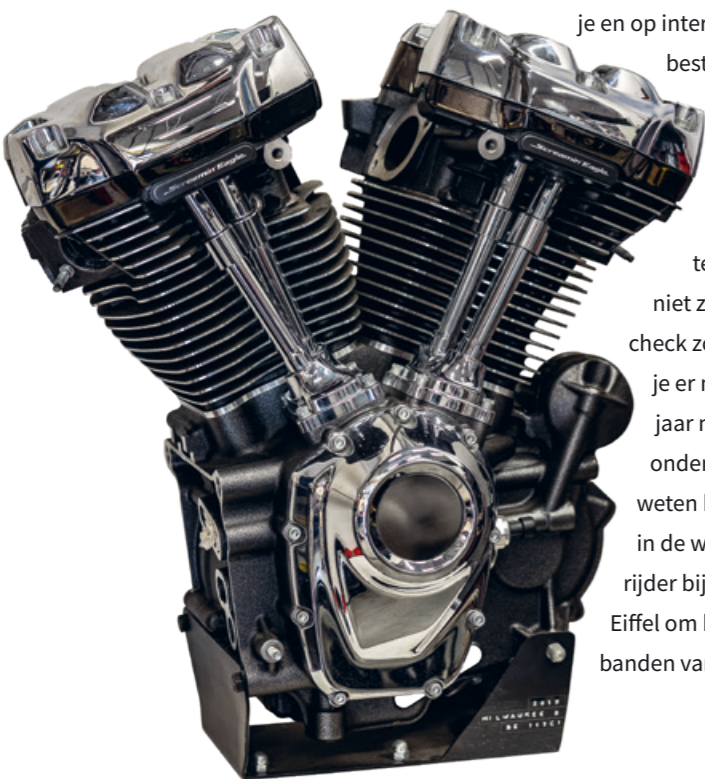
beste antwoorden. Bij mij kun je terecht met je vragen. Als je motorrijdt is het voor je eigen veiligheid beter om zelf ook wat van je motor af te weten. Bij motoren bestaat niet zoiets als een veiligheidscheck zoals APK. Als motorrijder ben je er niet met ‘ik breng hem ieder jaar naar de garage voor een onderhoudsbeurt’. Je wilt niet weten hoeveel onveilige motoren ik in de werkplaats zie. Soms wil een rijder bijvoorbeeld naar de Duitse Eiffel om bochten te rijden, maar de banden van zijn motor zijn twintig jaar

oud of de remblokken versleten. Je moet een noodstop kunnen maken met je motor. Ik vraag me dan af hoe lang het goed was gegaan als zo’n motorrijder niet met zijn motor bij mij langs was gekomen.

Next level

Ik groeide op in een Eindhovens gezin met veel liefde voor auto’s en motoren. Motorrijden was voor mij een logische stap. Ik had oldtimers, auto’s en motoren. Mijn eerste motor was een Honda CB 550 CC uit 1977, de beste motor die ooit is gebouwd. Ik had ook een Daf 55 uit 1972, die met enige regelmaat stukging. Toen ik zo’n beetje iedereen in mijn omgeving wel eens gevraagd had om me te helpen, vond ik dat ik zelf moest kunnen repareren. Zo ben ik begonnen met sleutelen.

Het motorblok van een Harley Davidson Screaming Eagle met een inhoud van maar liefst 117 cubic inches - bijna twee liter.

Links: Lucy haalt het achterwiel van haar oude ‘pekel fiets’ af, waar ze alleen in de winter op reed. Het is een Honda CBR 600F uit 1991 waarmee ze niet meer de weg op gaat en die dient als lesmotor. Onder: op haar arm liet Lucy een bougie tatoeëren. In haar hand houdt ze een steekringratel van Wera.

Links: van opzij zie je dat er op de Harley Davidson in olieverf met de hand een vulkaan is geschilderd. Het is het werk van kunstenaar Igor Arcane (Arcane Atelier). De schildering is met bladgoud omlegd. De rest van de paint job is samen met MW Designs gedaan.

Rechts: de open belt koppeling van een Harley Davidson Shovelhead. Het blok is niet origineel, maar voor de show. In de koppelingsplaat heeft kunstenaar Diestyboy met de hand een schepje gegraveerd, zijn handtekening.

Linksboven staat een erfstuk, het is de BMW R50 uit 1955 die al zestig jaar in de familie is. Op de Beta hefbrug staat de Honda CBR 600F, rechts de Harley Davidson Shovelhead.

“In mijn eigen bedrijf met mijn eigen werkplaats kan ik mijn passie doorgeven aan andere mensen”

COLINDA PRINS MAAKT LEREN TASSEN EN ACCESSOIRES

“VERKNOCHT AAN HET WERKEN MET LEER”

Colinda Prins (1968) heeft een sfeervolle werkplaats waar ze met veel plezier leren tassen en accessoires maakt. Ze heeft het atelier ingericht met kasten waar een verhaal bij hoort.

“De kasten heb ik gekregen, ze zijn me dierbaar.”

“Ik heb een baan voor vier dagen in de week en maak daarnaast leren tassen en accessoires onder de naam CootjeCo. Veel mensen noemen mij Co of Cootje. Mijn werkplaats is in een nieuwe schuur, thuis in de tuin, op een locatie waar vroeger een klompenmaker werkte. Die geschiedenis van de plek vind ik leuk. Mijn atelier heeft mooie openslaande deuren naar de tuin en boven is een opslagruimte. De achterwand vind ik mooi, daar staat een kast die uit een oude furnituurenwinkel uit Nijkerk komt. Ik kreeg hem van mijn lieve buurvrouw Jet. Alle kasten in het atelier zijn me dierbaar. Ik verzamel oude zinken magazijnbakken om furnituuren in te bewaren, die ik in de kasten bewaar. Die bakjes vind ik helemaal geweldig. In het midden

van de twee kasten zie je een garenavoorraadkast. Die mocht ik meenemen van mijn vorige werk.

Druknoppen en holnieten

Mijn werkbank is een ijzeren bureau dat ik verhoogd heb door een verstevigd blok onder de pootjes te zetten, zodat hij voor mij op stahoogte is. Ik werk veel staand en vind dit een fijne werkhoogte.

De binnenkant van een beugeltas. Het blauwe leer van de voering is *pigskin*, varkensleer. De tas heeft een mooie koperen sluiting met een slot. De beugel is bekleed met leer en is vastgezet met holnieten, koperkleurige klinkertjes die met de groene spindel in het leer gedrukt worden. De schroefjes heeft Colinda vastgedraaid met een schroevendraaier.

Boven: met de schalmmachine van Global schuurt Colinda een laagje van het leer af, zodat het niet zo dik is. Het is bestemd voor een handvat. Met een schalmmachine kun je leer geleidelijk dunner maken.

Links: een naad mag niet losgaan, daarom wordt na het stikken de draad geknoopt en vervolgens afgebrand. Het speldenkussen is ooit gemaakt door haar opa, die het bakje vijlde van een koeienhoorn. Colinda's moeder maakte er met roodgeruite stof een speldenkussen van. Rechts: Colinda stikt het pas geschalmde leer aan de tas vast met de leernaaimachine van het merk Dürkopp Adler. Onder, op de voorgrond: een door Colinda ontworpen beugeltas van koeienhuid. De tas heeft een sluiting van nikkel, ook wel gladstone sluiting genoemd.

“Leer blijft zijn waarde houden en gaat jaren mee”

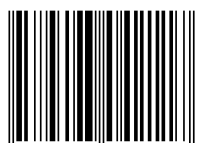

Werken met je handen geeft een enorme voldoening!

In *Vrouw & Werkplaats* komen 26 verschillende vakvrouwen aan het woord, van automonteur tot lasser en van houtbewerker tot glasblazer. Vrouwen met een enorme kennis, passie en creativiteit voor het maken, restaureren of ontwerpen van unieke voorwerpen. Elke vakvrouw gebruikt daarbij haar eigen bijzondere gereedschap en materiaal.

De vrouwen geven hun 'geheimen' prijs: waarom ze juist dát ambacht hebben gekozen, wat hen inspireert en hoe ze hun creatieve ideeën vormgeven. De honderden foto's geven een uniek kijkje in hun werkplaatsen. De fotobijchriften leveren daarbij gedetailleerde informatie over het werkproces of de technische aspecten van het vak.

Otto Kalkhoven (1965) werkt sinds 1999 als professioneel fotograaf. Ambachten, het 'land'leven, culinair, interieur, portretten, hij vindt het allemaal even leuk om te doen. Fotograferen is zijn vak, houtbewerking zijn hobby. Vanuit deze twee passies ontstonden twee uitgaven van het boek *Man & Werkplaats* waarin hij diverse ambachtsmannen portretteerde. Otto wilde weten of werkplaatsen vandaag de dag nog steeds een typisch mannelijk fenomeen zijn. Zouden werkplaatsen van vrouwen er anders uitzien, hoe staan zij in het ambachtveld? Hij is (opnieuw) met zijn busje heel Nederland doorgereden, dit keer op zoek naar stoere ambachtvrouwen in hun werkplaats.

9 789493 042117 >